

БІЗЕС

ЕЛИСАВЕТА
БАГРЯНА

*

СЪРДЦЕ
ЧОВЕШКО

ЕЛИСАВЕТА БАГРЯНА СЪРЦЕ ЧОВЕШКО

chitanka.info

ПРОЛОГ

*Нека ме шибат и брулят неверните бури,
нека ми съскат отровните, лепкави грижи,
нека месата ми късат безумните фурии,
хищни чакали кръвта ми пролята да лижат...*

*Ти само, огън, горящ в моя дух, не загасвай,
ти само, извор, клокочец в сърцето, не спирай,
ти само, обич, която мистично опасваш
моя живот — до последния миг не умирай!*

*Що са онези, които сега слепешката
моите дни на света преброени скъсяват? —
Бъдните дни, с неоменната своя разплата,
тяхната пръст ще затъпчат в безмълвна забрава.*

*Ти, огън мой, ще гориш и след мен в духовете,
ти, извор живе клокочиш в сърцата без грях,
ти, моя обич, в очите младежки ще светиш,
с техните устни ще пееш — и аз ще съм в тях!*

ДЕН УТРЕШЕН

1

*ПАК ПРИСТЪПЯШ, пак си тук, на прага,
тайнствена, забулена жена,
чийто поглед вечността достига
и гори с незнайна светлина.*

*Що покрива твойто покривало,
що ни сочат твоите ръце?*

*В щастие и обич засияло,
жаждано, сънувано лице,
и извил нагоре в далнината
под звезди, които в сън горят,
към разтворените двери на зората,
нашият безспир възхождащ път?...*

*Ето, пак, отрудени, грижовни,
тази вечер ставаме деца —
вярваме в измамите световни,
чакаме с разтворени сърца.*

2

*КЪМ ТЕБ НЕ СОЧИ пътя ни стрелка, нито компас,
не води нито праг изтрит, нито врата.
Къде е твоето начало? Кой е твойт час?
Дали си бил? Ще дойдеш ли ти пак в света?*

*Към твойт образ милионите очи са впити
с молба, закана или ропот мълчалив.
От тебе чакат: гладният — да го наситиш,*

3

нещастният — да го направиш ти щастлив.

*Дали като безбурен изгрев ще огрееш ти,
или ще гръмнеш над света като снаряд,
не знаем, но с надежда в теб сърцето ни тупти —
ден утрешен, ден чакан — вечно нов и млад!*

3

*ТИ НЯМА ДА ИЗГРЕЕШ ГОРЕ сред звездите,
като светия дух да слезеш над главите ни.
Ти нямаш име, нямаш облик, място, време,
неуловимо е развихреното стреме
на устремената ти колесница огнена.
И кой — бил верующ, неверник, брат и враг —
би смял да каже, че в живота си е смогнал
да стигне или спре неспирния ти бяг?*

*По този път и нашите бащи са вчера
вървели с пламъка свещен да те намерят.
И знаем — няма да изгрееш сред звездите,
като светия дух да слезеш над главите ни.
Сами тук долу трябва да те създадем —
с ръцете си, с духа си, с наша кръв и плът —
и в твое име да живеем и да мрем,
но да пробием, бъдеще, за тебе път!*

КОЛЕЛО

*ВЪРТИ СЕ, ВЪРТИ СЕ, ту гладко и плавно,
ту вихрено, лудо, стремглаво,*

*от север на юг и от изток на запад,
през бури и слънце, през нощи и дни,*

*през наши и чужди сърца и съдби,
през радост и скърби, през смях и сълзи,*

*върти се, върти, колело на живота —
животът е устрем и вечно движение,*

*а още сме млади ний, още сме жадни,
и още сме тука, и още сме твои —*

*да няма застой, че застоят е смърт —
а дълго ще бъдем ний мъртви!*

СЛЪНЦЕ НАД БОСФОРА

*Не е ни приказка, ни сън това,
че ти осъмна днес пред този древен град,
бил векове прицел за нашите царе.*

*Не е ни приказка, ни сън това,
че тук, пред тези кули, бойници, стени,
ечал е пристъпът на нашите деди...*

*И днес блестят водите на Босфора,
вглъбили в себе си бездънното небе,
с това безумно разкалено, южно слънце.*

*Все тъй гора от мачти се люлее,
прелитат посребрени облаци от чайки,
трептят начупени, стоцветни отражения*

*и зеленеят пищно бреговете,
където се кръстосват климати и флори
като стремежите на толкова народи...*

*Но днес по този бряг се скиташ ти —
покрусена потомка на онези воини, —
дошла като случаен гост и пътник тук.*

*По теб не бляска шлем, ни щит, ни меч,
не те гори завоевателски пожар,
не дириш тук възмездие, ни власт, ни слава.*

*Ти носиш само оня порив скрит,
що някога е гонил твойто храбро племе
безспир, надлъж и шир по младата земя.*

*Ти носиш тази жажда на очите
за нови ширини, простори, кръгозори,
за нови, нови небеса, звезди, слънца.*

*Ти носиш и това сърце, що бие
пред куполите царствени на този град,
пред тези дивни брегове, това море —*

*но свързано като с магия там е —
там, в оня край, където пръв път е забило
и пак в чиято пръст да се стопи ще иде.*

ЕКСПРЕС В ПУСТИНЯТА

*Върви, треци, отнасяй ме безспир
посред пустинята, посред нощта
по този кът незнаен на земята,
ти, огнен змей, експрес космополитен!*

*Задъхани в железните ти прешлени,
ний, пътници от всички краища, тук,
откъснати от близки, от света,
живеем своите общи нощ и ден.*

*Каква приспивно сладка песен е
на колелата тракането мерно,
смешението на езиците,
на нациите и на расите.*

*И погледите се кръстосват, питат:
— Коя си? Кой си? Накъде? Отде?
Каква незнайна участ тук те гони?
Какво преследваш — хляб, жена, пари?*

*Фиордите на Скандинавия,
снегът и лесовете на Русия,
и замъците на Шотландия,
и на Америка небостъргачите,*

*и на Египет пирамидите,
и фабриките на Германия,
водите на Босфора и на Мармара,
и нашите долини хлебоносни —*

*неуловими, носталгични блянове,
които се излъчват от очите*

*и като топли пари замъгляват
прозорците на ресторант-вагона...*

*А вѐн — безкрайност, нощ и ден пустиня,
пустиня сива, тъжна и безплодна,
без жилище, река, дърво, човек
и само вятър гони сухи трѐни.*

НОВА АТЛАНТИДА

На Кемал Ататюрк

*Невиждано, странно небе азиатско,
и ти, вечно слънце на Истока!
Мираж ли са сините облаци, плувнали
в зелено небе над някаква жълта земя?
Мираж — фантастичният залез,
разгънал над мен своя веер паунов?*

*Не, ето градът — Атлантида възкръснала,
понесла столетия жажда и глад,
отново родена в пустинните пясъци.
Дъщеря и царице на степите, Анкара,
чертаят в нощта твойте хълмове сиви
силует на огромна двугърба камила,
за отдих в пустинята легнала.
Трептят и зоват светлините,
обсипали твойто седло като бисери...*

*Но мъртви са старите приказки.
Харун-Ал-Рашид е в немилост.
Легендата става живот (да живее животът!),
живот, изкован с млат и чук!*

*И там, две очи пронизителни
не спят, прожектират в безкрайното бъдеще
лика ти огрян, като фокус събрал
лъчите на Новия Изток —
шест огнени лъча, що сочат,*

че слънцето все пак изгрява на изток!

ЛАВРИ

*Тук лаврите не са пет-шест изсъхнали листенца,
окичили като на смях челото на поета —
издъхнал мъченически от глад и от несрета —
с недоумение извърнал към света гледеца си.*

*Тук лаврите са пищно зеленеещи дървета,
шумящи весело, люлени леко от ветреца.
Росата утринна им е окъпала венеца
и всеки клон и лист, облян в лъчи, трепти и свети.*

*Шуми, море! Тук есента е сякаш млада пролет
и слънце грее, и животът радостно зове,
и минаретата с протегнати ръце се молят.*

*И вий шумете, живи лаври, росни лесове!
Шумете днес, когато гледам и вървя на воля,
а не — когато вечността вледена ме скове...*

КОРАБ ОТ ИСПАНИЯ

*Ти идеш с кораба могъщо светнал
на своята любов и всяка
вълна отново люшва мимолетна
надежда, що отдавна бе оплакана.*

*Ти идеш от онези брегове
далеч на юг, де вечерите падат
упойно топли, а нощта зове
към остро тъмна, тровеща наслада;*

*де кипнали вълни фосфоресцират
в очите на мъжете и жените,
и още на арените умират,
и още в танц и кръв залязват дните.*

*Ти носиш в свойте глъбини събрани
съкровищата светли, чудесата,
отвред при тези скитания странни
събирани — с очите и душата.*

*Кому пред погледите вдъхновено
товара тежък ще разтвориш в дар,
за да забрави битието бренно
и стане в миг на вековете цар?*

*Пред него неусетно ще израснат
ония здрачни, дивни катедрали,
де греят чудотворни и прекрасни
мадони черни в призрачни воали.*

*Ще се разтворят старите палати,
инфанти и инфантки де сънуват...*

*И бели, омагьосани фрегати
далече в океана ще отплуват.*

*И ще разкажеш ти за сарацени
и римляни, владели и оставили
великолепните следи старинни
и своите вековно живи слави.*

*Едно ти няма да разкажеш само:
че всички кули, крепости, палати
и милионни градове и храмове
е населила — с него — любовта ти...*

*Че в най-блестящия далечен път
се чезне пак за близък и огнище.
И че разкрит е може би светът
за този,
който няма никого и нищо.*

СЛОВЕНСКИ ВЕЧЕРИ

1

ЧУДНИ ВЕЧЕРИ във Викърче, когато
селската камбана звучно отзвънява
и буци призивно пълноводна Сава —
майка, мащеха и дойка на полята.

Плахо пламват първи светлинки в къщата,
хълмове се изострят, потъмняват
и вечерницата ярко заблестява
над Триглава, издигнал лоб в далечината.

Бди той мъдро над прекрасната Словения —
залюляла в скутовете си зелени
първа рожба — радост в бури и неволи.

Бди и бащиното му благословение
прозвъняват всички църквици, проболи
с тънки шипове небето на Словения.

2

ОТ ВРЪХ НА ВРЪХ, от хълм на хълм, от дол на дол
откликва се вечерен звън стогласно
в безбрежността на тази вечер ясна,
в която всеки шум и глъч би бил разкол.

От връх на връх, от хълм на хълм, от дол на дол
вървим, вървим и гледаме прехласнато
огньовете на залеза, що гасне,
разперил над Триглав коралов ореол.

*И там, от хълм на хълм, от връх на връх, в забрава,
с издигнати, просветнали чела,
една безкрайна върволица преминава.*

*Един народ смирен, израсъл в теглила,
с една съдба, немайчински корава,
дълбае в хребета гранитен — стъпала!*

3

*И АЙДАТА ПОЖЪНАХА, откараха. Покорен
опъна кърът нови, тъмно-писани кенари.
В една нощ само побеля Триглав и се затвори,
и лумнаха в горите жълтоалени пожари.*

*Ти, мой зелен оазис на безгрижност и отмора,
вий, гостолобни хора, тихи, предани другари,
вий върнахте ми пак съня, звездите и простора
след толкова беди, що лиха орис ми стовари.*

*Но дните се изнизват, скъсан наниз в мойте пръсти,
и утре мен не ще ме има вече в тази къща,
но този път, под сянката на тези клони гъсти.*

*Ще ида там — де спомените чакат, черни кръстове
с разтворени ръце, и грижата е вечно съща, —
отдето бягам — и където винаги се връщам!*

КЪЩА В ПОЛЕТО

СВЕТЛИНА

*Изправена до малката врата
като огромен знак на удивление
пред пътя, виец се в безкрайността,
пред неизгледното поле зелено —*

*тополата пронизва небосклона.
Аз знам — когато в нейното подножие
отметне сянката една колона
и слънцето глава зад нея сложи,*

*тогава там тръбите затръбвяват —
в града и хилядите морни тръгват
да дирят отдих и забрава,
умората и грижата изтръгващи.*

*Тогава ти повдигаш отмалял
чело от своя труд и в твойта мисъл
аз оживявам
пак — и оня бял,
извиващ път към мене те пониса.*

*И аз запявам. Искам тоя свят
с възторжената песен да изпълня.
Да бъде с нея пътя ти залят,
като река към мен да носи чълна ти.*

*Да бъде искам слънце и луна,
за да изпълвам нощите и дните ти
с неугасима, жива светлина —
от дълбините долу — до зенита!*

ВЕЧЕР

*В топлата уханна вечер някой
бодро и унесено върви
в пътя, що протича като мляко
сред неокосените треви.*

*Сякаш в пътя млечен в небесата
тръгнал сред безчислени звезди —
блъскат се светулки във косата му,
бляскат по нозете и гърдите.*

*Той върви и вече го обръща
нощната нахлула тъмнина,
но в полето се съзира къщата
и в прозорците ѝ — светлина.*

*И пред него засиява цялата
необхватна лунна равнина,
в пазвата си приютила бялата
къща на мечтите и съня.*

*И от него се отърсват скоро —
както от обущата прахът —
градската неволя, труд, умора
и пред утрешния ден страхът.*

*И със него в къщи влиза младост,
ведрина, покой и звезден зрак
през вратата, чакаща го радостно,
през нагретия от слънце праг.*

*Спират вълн, заключени, безгласни,
хищниците-грижи на света —*

*птичката на неговото щастие,
вътре пееща, да не смутят.*

ЛЕТЕН ДЕН

*Денят е дълъг, тих, неизчерпаем —
като в сърцето ми към тебе обичта,
като полето, чезнещо в безкрая.*

*Далеч от грижите и от света,
сама съм сякаш лес, над който е валяло,
и езеро, през утрин засияло.*

*Душата, пълна с мед и аромат,
като пчела се вечер упоена връща
и всеки храст и цвят ѝ е познат.*

*А през деня притихналата къща,
заспала в мрежата на лятната омара,
един след друг прозорците разтваря*

*и диша този лъх неуловим
на ягоди, на мащерка и на сено,
за който в градовете се топим.*

*И аз усещам живото звено
на обичта в света, обгърнало ни двама
над всякаква тревога и измама.*

МЪГЛА

ГЛАС

*В часа, когато бяло-пепелява
се стеле ноемврийската мъгла,
в сърцето твое свредел задълбава
една тъга, един безимен глад.*

*По хълмовете есента минава
и пътищата дъжд и кал застла.
В живота що ли още ти остава?
Какво са твоите борби, дела?*

*В химери някакви си се унисал
и в криво огледало си видял
живота, щастието, любовта.*

*И в себе си до капка си раздал
да дириш вечен някакъв свръхсмисъл —
а си загубил смисъла в света!*

МЪГЛА

1

*ТАЗИ БЯЛА СТЕНА на мъглата,
пред прозореца плътно издигната,
този дъх неподвижен и блатен,
те ли хранят с отрова енигмата,
що е нокти забила в челото ми,
в мисълта ми просмукала злото?*

*Обсадена, заключена в себе си,
диря път към света вън от мене.
Тези дяволски сплетени ребуси,
това клоунски жалко съмнение,
дали край са, дали начало?
Или в мен радостта е умряла?*

*Още гледам и ходя, и дишам,
още мисля, зова и мечтая,
но къде е възторга предишен
да разбие стените на стаята
и в мъглата, в безпътната киша
като фар моя път да опише?*

*Неотдавна в живота ми труден
ти бе фокус на светли желания,
ти бе цел на усилия луди.
Днес между ни е плътно мълчание —
като тази мъгла, що поглъща
светлините, дърветата, къщите...*

2

*КОГАТО НОЩ СЕ СПУСНЕ над земята,
градът заспи, шумът замре в съня,
до тебе се пробужда самотата —
приспана в труд и грижи през деня.*

*И виждаш своя жребий незавиден,
без глътка чиста радост и покой,
денят, отминал поруган, обиден,
нощта, дошла без топлина и свой.*

*Какво, че твоето сърце е пълно
с любов като уханна мед,
че то е слънчеви лъчи погълнало
и мириса на цветове безчет?*

*От него пият хиляди услада
а в твоята уста скръбта горчи
и ти си сам, и ти си смъртно жаден
за топлата лъча на две очи!*

3

*НИМА И ТЕЗИ ДВЕ РЪЦЕ корави,
и тази блъскана глава ще клюмнат!
И в тези мътни часове удавен,
спасителният плам не ще да лумне?*

*Какво съм аз без оня устрем огнен,
без оня мой възторг и светла жажда?
Коя незнайна сила днес ще смогне
да скъса обръча, що ме огражда?*

*Дали пък ти, дали пък ти, незнайни,
невидим приятелю мой, Случай?
Ще завъртиш ли колелото тайно
така, че твоят знак да ме улучи?*

Открий в безкрайността една надежда

*и в тъмната стена на кръгозора,
де погледът ми дирещ недоглежда,
пробий ми изход към света отворен.*

*Аз имам още толкова да видя,
да чуя, да усетя — и да кажа —
недей оставя тези тъмни зидове
челото ми запалено да смажат!*

СВЕТЛО ПИЯНСТВО МОНОЛОГ-ГРОТЕСКА

На Сирак Скитник

*Какъв невероятен ден,
каква невероятна дата,
как чудно всичко е край мен!...
Гореща, сладка е мъглата —
като от вряло мляко пара.
Самата кал е сякаш чиста
и мек, и топъл тротоара.
По жиците като мъниста
нанизани връбчета трепкат.
И аз не ходя, а летя
с правоъгълните си подметки,
като че две крилца растат
на моите нозе човешки —
като на древния Меркурий...
Но прави и такива грешки
съдбата, тази стара фурия!*

*А над сърцето, съкаш въглен
тежи и сладко ме гори
от тази сутрин джебът пълен.
Но вие мислите — пари?
Не... две-три златни нейни думи —
единствени на този свят.*

Не съм пиян, не съм безумен —

от всички днес съм най-богат,
от всички днес съм най-щастлив!
И затова не както вчера
е днес, а — ново и красиво.
Какво, че в стаята треперех
от студ като във мавзолей,
а печката е само паметник
от дни, когато огън тлеел е?
Какво, че в шкафчето врабче
не би намерило парченце
глада си птичи да насити?
О, всичко тук е относително!...

Звънят трамваи, тичат хора,
реват, фучат автомобили,
крещи подире ми шофьор:
Пиян ли, глух ли си?

— Но, мили,
на този свят, така прекрасен
и всеки ден тъй чудно нов,
кажи, не е ли все едно
от що ще бъдеме прегазени —
от трен, трамвай, автомобил
или — от някоя любов?

КНИГА

*Ти с болка влагаш в нея всичко, що обичаш,
от радостта и любовта крадеш,
живота и съня ти в нея се пресичат
и палят своята последна свещ.*

*Над нея нощем бдиш — присъден и невинен —
с обрулено от този свят лице,
така над нея ще заспи завинаги
и твоето раздадено сърце.*

*А те ще попрелистят тази малка книжка,
преди спокойно вечер да заспят,
и в полусън ще промълвят, въздишайки:
„Каква съдба, какъв завиден път!...“*

НЕСЕБЪРСКИ СЪН

НОЩИ

*Като в заключени градини
недосегаеми овощия —
тежат, искрят през тези нощи
звездите в небесата сини.*

*Недвижни, сякаш заковани,
стоят рибарските гемии.
Морето с тиха ласка мие
несебърските тъмни рани.*

*И някаква въздишка блика
и лъха рухналите къщи.
И древността те в миг обгръща.
незнайна, тайнствена, велика.*

ОСТРОВ

*И пак, догарящ, отмаял, денят увисна
на тъмните криле на вятърната мелница.
Като вълна вечерната прохлада писна
челата на рибарите и бедните преселници.*

*Животът някъде върви с железни стъпки
и с главоломен устрем. Някъде събития
върхлитат и бушуват. Хиляди претъпкани
съдби човешки и народи вихъра помита.*

*Тук само ехото едва-едва достига
като притихнал морски шум, или пък вечен
моряшки разговор, след някакво пристигане,
за бури и за корабокрушения далечни.*

*И тези бедни, прости хорица, откъснати
от оня свят кипящ, оставени на божиите
ръце, без ропот кърпят мрежите си скъсани
и щом са сити — мирен е животът и несложен...*

НЕСЕБЪРСКИ СЪН

*По топлите дюни полека назад се завръщаш.
На устните носиш вкуса на лазура и вятъра,
в ушите ти бие морето, очите поглъщат
червеното вино на залеза, пищно разлято.*

*Това е прекрасната вечер на този прекрасен,
отиващ си ден. — Не, това е вълшебно начало
на идееща приказна нощ — а така е прекрасен
живота, когато сърцето е радост огряла.*

*И малкия, стар, полусрутен градец оживява
във своето древно величие... Ето, гемия
с болярска корона към тихия бряг приближава.
В четиресет църкви камбаните почват да бият.*

*О, може би ти си онази болярка-отшелница,
заточена тук зарад обич към мъж-друговец.
А може би всичко е сън. — И крилатата мелница
крилата на твоите сънища днес е разперила...*

ВЪЛНИ

*Волни вълни, ти, примамно, невярно море,
своята синя безбрежност пред мен разтворете,*

*кораба мой като сън понесете неспирно,
моята скръб удавете в разгулната шир!*

*Който е сам, който няма ни близък, ни дом,
целият свят е пред него разтворен огромен,*

*целият свят е за него познат — и пустинен, —
в целия свят той е все така чужд и самин.*

*Кой беззаветно го чака и кой го зове
в утрини ведри, когато трептят бреговете,*

*в сините нощи, когато в далечни пристанища
морните кораби котвите спущат на стан?*

*С кратките знойни упойки на лиха любов
жадно опива той своята болка съдбовна —*

*своята жажда, която го гони безспирно
сам по света да се скита без отдих и мир,*

*вечно да дири това, що в един само миг
сляпо се губи и нивга се вече не стига...*

*Де е, кажете, морета, вълни, океани,
светлия сън, от живота веднъж осеян?*

КЕЙ

*Когато стъпих на това крайбрежие,
на кея бяха изобилен лов стоварили
и сякаш прилепи, разпънатите мрежи
тъмнееха и шумно разговаряха рибарите.*

*На този кей, на този малък остров,
от два различни свята идеци, се срещнаха,
кръстосаха се като копия изострени
съдбите ни — съдби скиталчески и безутешни.*

*Кръстосаха се само — и с прободени
души и мисли, и в кръвта с една отрова
завърнахме се в корабите — и в безброден,
самотен, неизвестен път се впуснахме отново.*

*А вечерта като прегръдка топла
на рамената, тръпнаци от скръб, се слагаше.
Далечността топеше всеки вик и вопъл,
на всичко свикнал, тих и сънен кеят се протягаше...*

*И не тъй, както в драмите на сцената —
морето пак бе като меден диск изгладено,
небето гледаше отгоре незасегнато
и с песни в кръчмите пропиваха лова продаден.*

СЛУЧАЯТ

РАДИО

*Свирете ми, цигулки, екнали в нощта,
пей циганино!*

*Това сърце невярно, скитнишко, разкъсай
и тази прокълната черна кръв излей!*

*Една мелодия —
и няма вече настояще, минало и бъдеще,
далечина и близост.*

*Къде съм аз?
В безмълвната ли самота на моя тъмен дом,
където ме раздумват само думите на книгите
и ме прегръща скърцащият стар диван?*

*Или на стихналия бряг на Черното море,
де в сини летни нощи
звездите падат в ясните очи на този,
чиито клепки са извити като лъкове нагоре,
чиито мисли отлетяват като албатроси в
бъдещето,
чието рамо топли моето
и тръпне под антената на мачтата запяла?*

*Или в града над бялата река,
в това ориенталски задимено кафене,
де преподавателя, разпънат на естрадата,
поглъща тези подлудяващи мелодии
и ги излива през устите хиляди на апаратите,
протегнали в нощта към него пипалата си
от всички краища на земята...*

Не съм ли там?

*Не съм ли с онзи, който, седнал сам,
навел клепачи, тежки щитове над морния му лик,
като насъне слуша в тоя миг
и вижда: Черното море и оня чуден бряг,
на който няма да пристъпи вече неговия крак?*

ГОРЕ

*И ето, крилете извивай,
орлице-душа, над простора!
Край тебе сега кръгозора
безкрайно широк се разкрива.*

*Планинските върхове низят
възход, неизгледност и вечност.
Оставен, забравен, далечен
градът е — и с него — и грижата.*

*Между ни разлято е злато,
между ни пожари са алени.
Тях младата есен запали —
и свети светът необятен.*

*И всяка човешка умора
и болка тук тихо прегаря
и с белите утринни пари
отива към слънцето горе.*

*А утре, когато отново
ти слезеш в живота при хората —
съгрей ти с човешкото слово,
съгрей им сърцата затворени!*

СТАРИННА ФЛЕЙТА

*Избухна вятъра на младостта,
наду
платната,
понесе по мътната вода на Дунава
— нагоре —
против течението на света.
И пълноводието на страстта
заля съмненията,
и моята душа се пак разтвори
за светлината.*

*Като факир
засвири флейтата на любовта
и усмири
отровните змии на мисълта
и угризенията
и ги превърна на венци от цвете,
изплетени
пред твоите нозе.*

*Заспете,
слепи прилепи на самотата,
долитнали в ноца.*

*Заспете,
вълци-хищници на бедността,
издебнали в мъглата.*

*Заспете, грижи,
лепкави влечуги черноземни,
в студенокръвните си лапи взели
и обичта към ближния.*

Това е песента на птичката, запяла

*в разцъфналия храст,
и екналия рев на лъва, разлюлял
тропическия лес.
Това са дивните извивки на кавала
под клонестия брест
и истинския глас на всекиго от нас,
поне веднъж в света
— това е любовта!*

РЪЦЕТЕ

*Ето ръцете — с блестящо-прозирната кожа,
с тънката, нежно синееща мрежа на вените, —
меките, топли, магнитни ръце — обожавани,
с толкова шепоти плахи и жарки желания,
с толкова топли сърца в тях туптящи положени —
сякаш ръце чудотворни на древна икона
(както ония, в сребро що облича народът,
своята вяра, съдба и живот в тях положил).*

*Нявга се вдигаха — лилии бели към слънцето,
клюмваха после, обрулени клони под бурите,
тези ръце — те познаха трудът и умората,
тежкото блюдо и знойния плод на живота,
топлата, кръвна, света материнска прегръдка,
страшния, леден досег до любимия мъртъв...*

*Тези ръце — те държеха невидими тайнство,
тънките пръсти завързваха пламенни възли —
нявга на тях се любовните пръстени нижеха,
сякаш неземно-горящи, мистични звена.
Ето ръцете, в чиято верига трептяща
бягство не жаждаха, волност затрита не диреха...*

*Днес те са скръстени, тъй безразлично спокойни,
тъй безразлично самотни и толкова празни,
празни от зло и добро, от тъги и радости.
Тъй ще заминат, самотни, безпомощни, празни
там, дето никой от нас не е нищо занесъл.*

СЯНКАТА

*Коя си — спътник вечен — мъж или жена?
Мой враг ли си или приятел неизменен?
Различна си и всякога една —
ти — неразлъчна вяра ли, или съмнение?*

*В петното слънчево на срещната стена,
в зори се вдигаш с мен заруменена
и удължена в лампената светлина
среднощ като съпруга лягаш с мене.*

*Вървя ли, винаги ме следващ към деня
и винаги ме водиш към нощта —
привърженица на живота и съня.*

*Коя си — любовта, съдбата, съвестта?
Кога умра, дали ще легнеш с мене в гроба —
като вдовица древна — и прокоба?*

СЛУЧАЯТ

На Изидор Цанкар

*Над нашия делничен, прост, непроменен живот,
изплетен от грижи за покрив, за хляба и легло,
невидим, незнаен, за наше добро или зло,
владее — неспящ, вечно движещ се, втори живот.*

*Там ти, неизвестен, отраждаш. С таинствена
власт*

*и с нам непонятни закони — ти в нашите дни
и зидани с толкова труд упорит съдбини
внезапно се втурнеш, и всичко превърнеш край нас.*

*И в нашия делничен, дребен, безмислен покой
закършат се клони, засвятка се, вятъра луд
засвири и — сякаш овчар свойто стадо след смут —
подкара той дните ни в нов, неочакван завой.*

*За зло ли, добро ли? Привидно капризен, в теб ключа
е*

*на висша промисъл, на мъдрост, живот и добро.
И вярвам аз в тебе — и слагам пред тебе оброк,
ти — чуден, добър, ежедневен и таинствен Случай!*

СЕЗОНИ

1

*КАКВА УМОРА — да живееш вечно тук —
като болник да чакам чудо на вратата да почука,
от прозореца да гледам само слатинския рид,
вечно спрелия часовник стар на пощата,
същото парче небе — денем или нощем —
над същите керемиди и комини.
Отдавна зная всяка улица, къща и зид,
а мене ме познават и кучетата...
Заковани са тук сякаш годините,
а смяната на сезоните улучвам
по това дали са червени, или бели, сухи или мокри
по къщите покривите...*

*Да изчезна — за година, две, три.
Следите на стъпките ми да се изтрият
от пясъчните пътеки на всекидневността
и като суха шума вятъра на забравата да издуха
от паметта за мене спомена и слуховете.
Да съблека от себе си, веднаж завинаги вече,
тези стари дрипи на условността —
отдавна за дарака на времето обречени!...*

*Да отида накрай света, сред непознати хора,
да не води към мене врата, ни прозорец,
да живея като странница,
за която няма ни цветя, ни патрони.
Додея ми вече сърцето ми да е открита страница
за любителите на произшествията и хрониката...*

*Искам за гледам как годишните времена завъртат
колела*

*и отвозват натоварените снопи на моите мисли.
Тъмна или светла, добра или зла,
но чудни словеса е на дланта ми съдбата написала!*

2

*ПАК МЕ ПОДГОНИ камшикът на скитничеството,
заплющяха отново над главата ми трите сухи жили
на спомена, мъката и жаждата.*

*Но този път моите стъпки не ме подведоха
към водовъртежни градове и центробежни кейове,
по задръстени площади и неми катедрали,
над които летят куршуми или ракети...*

*Потегли ме пътеката в планината бяла,
дето метеорите се пръскат наместо ракетите
и мълниите падат
наместо снаряди.
Тази катедрала
която алени свети
под фойерверка на слънцето — сутрин и вечер,
дето кънти неосквернения мрамор на глетчерите
и трептят вечните кандила на звездите
над главите на скиталците и мъдреците.*

3

БУХТЯХЯ НАПРОЛЕТ в сливенския боаз тепавиците

*като сърцето ми
под напора на зашумялата млада кръв.
Врълетя любовта като пролетния вятър
и събори оградите и скелите, и вековните постройки
на традициите и на разума.
Придойде мътна реката на живота*

и отнесе и тепавиците, и моя дом...

Всичко минава.

*Мъдростта постепенно огрява душата,
както слънцето — планината.
Слушам нощем как се трошат ледовете,
свличат се лавините,
придошлите води бучат като възбуял народ
и мъкнат сухите трупе
и откъртените канари.
А сутрин над земята се носят —
като тамян след литургия,
като въздух след оплодение —
тежки млечни пари.
Свято материнство!*

*Снегът се топи — като мъката в сърцето ми,
ледните капчуци капят
и нареждат сякаш дума по дума
бистрите слова на изцелението...
Седя на припек пред хижата
и мисля:
по това време долу, в Тракия,
разцъфват първите розови пъпки на миндалите...*

4

*ИМА ЛАСКИ —
по-горещи от нажежения пясък
край нашето море лете.
И думи,
от които се слънчасва
като през горещниците
под слънцето на запекла се Тракия...
Има лета в живота ми,
които изпекоха до червено
пшеницата на моето познание.
Нека пеят жътварите и жънат!*

А край харманите
ще има и за врабците,
и за сиромасите...
Но още са попукани устните ми
от сътресенията, мъката и жаждата,
като нашата корава земя —
от суша, снаряди и земетресения...

Да лежиш по гръб на топлата земя,
да вдишваш мириса на прежурена трева,
да слушаш звъна на далечни стада —
без съжаление, без болка, без желание —
това значи може би:
да стигнеш небето с ръка,
да четеш по звездите книгата на мъдростта!

5

КОГАТО КЪМ НИЗИНИТЕ
като рунни бели стада
заслизат октомврийските мъгли;
на прозореца ми
с тънките си водни игли
есенният дъж зашуми;
в огнището ми
първият огън задими
и запращят
неизсъхналите още, сурови дърва —
да запалят лампата си
и с прояснена мисъл
да склонят глава
над своя чуден животопис...

Спомени — сталактити и сталагмити, —
образувани в подземната пещера на душата ни
от влагата на живота,
цедила се капка по капка.

Настъпва ден,
когато мечтата за бъдещето е изтекла вече
с пролетни води,
а пшеницата на настоящето —
от слънцето на лятото изпечена
и прибрана в хамбарите.

Тогава дискът на миналото се завърта,
тогава иде вашето царство, спомени!

Паметта запалва своя рудокопачески фенер
и задълбава в пещерата.
Загоряват под светлината на мъдростта
преобразените,
като че оживели,
сталактити и сталагмити.
Но не, приятелю мой, те са все пак само
вкамелости,
а не живата вода,
която ги е творила!

6

ОБИЧАМ СНЯГ да затрупва
прагът и вратата ми.
Когато въвн ме застигне виелицата,
зашиба ме вятъра
и студа слепи ноздрите ми,
да сляза и сгрея ръцете си пред камината
на проста горска хижица.

Като луд скиор летя моя живот
над пропастите, върховете, преспите и сипеите.
Трошеха се ските, премръзваха ръцете,
алени, топли капки кръв от разбито чело
оросяваха белия сняг.

Всичко минава.

*Ще побелеят моите коси,
като планината от снега.
Гледаш равната бяла покривка —
а мислиш ти
какви пукнатини е изпълнила,
какви пропасти е засипала
и остри скали заоблила?*

*Под нея са минали
потоците, цветята и птиците на пролетта,
пасбищата и стадата на лятото,
златото на есента...
Под нея са устреми и подвизи,
смъртни врагове
и жертви
погребани.*

Мълчи като мраморна богиня бялата стихия.

*А ти извадиш джебното си огледалце
и видиш —
негатива на някогашния си образ...*

ПЕНЕЛОПА НА ХХ ВЕК

1

*ИЗМЕСЕНИ СМЕ от утайките на миналото.
Незнайно напластени с вековете в нас,
те оцветяват алената или синя наша кръв,
те отселяват светла или тъмна нашата душа.*

*И ето — има ли костица в моя череп,
овал на мойта плът, на пръстите ми нокът,
полет на моя дух и порив в моето сърце —
които нямат своята прамайка или праотец?*

*О, минало! Ти — неизбежно зло или добро,
ти — бreme тъмно или светъл дар —
скъперник, собиращ купища от смет и злато,
неуморим, неумолим, безсънен архивар —*

*живееш въпреки протеста или волята ни в нас —
натрупал стари инвентари в нашето сърце,
записал равносметката на нашите победи
и каталозите на нашите омрази и любов!*

*И ние — алчуци или творци на свобода, —
ний само сме марионетки в твоите ръце:
жестукираме, вървим напред-назад,
крецим и борим се, и падаме, и ставаме...*

*О, тези страшни и невидими конци,
които ти отпущаш или дръпваш, но не скъсваш,
които теглят нашите съдби и свързват ни
с умрелите прапрадеди и се неродените правнуци!*

*Бих искала с един безумен скок в безкрая
да скъсам всички възли — и да видя
сама, освободена — себе си — лика си
без минало, без родословия, без възраст, име!*

2

*НЕ СЪМ аз древноелинската Пенелопа —
смирено да тъка и разтъкавам
и чакам двадесет години Одисея —
заречан по море и суша, заплеляван
от нимфите на острови неznайни, —
за да се върне някога при мене, но тогава,
когато дори кучето едва го би познало.*

*Не искам да мъждея и трептя като кандилце
в монашеска килия,
да се топя като забравена свецица
в безплодния си пламък,
да плача над разпънатата карта
като над плащеница,
да гоня с мислите си ширините
и странни заливи,
да се боя от всички Еви по земята —
от бялата студена северянка
до тъмната и пламенна южнянка...*

*Не ми са доста всичките открития,
безкрайните антени, кабели,
уплели въздуха, земята и водата,
за да ми тракат лаконическите телеграми
на твоята разнесена любов!*

*Аз искам да я сецам тук, животрептяща,
с най-първобитните изобретения —
петте с живота дадени нам сетива —
като последния човек на туй кълбо,
като най-бедното създание в света,*

като последната и първата жена!

3

*О, ПОЕМЕТЕ МЕ, безбройни пътища,
змии извити, съскаци в небето
и по земята, и в моретата.*

*Вземете моя непокой и светла жажда
и понесете ги от край до край в света,
и разлюлейте океаните,*

*от бреговете да излязат и залаят
на масите човешки океаните,
и да измият от земята тинята,*

*от дъно да разтърсят вкорененото
и вкостененото бездушие
на този век, потънал в тъмна алчност!*

*И в тоя земетръс да видя — в гръм победен
и в мълния, запалила небето —
да се яви мъжът — човек — творец.*

4

*ВИЖ МЕ — пак съм твоята, добрата,
предана и любеща жена.
Блика пак в душата ми съгрята
живата оная светлина,*

*като слънце, всякога що грее
твоего сърце и твоя път
и в духа ти, скитнишки зареян,
пее злите да заспят.*

*Завърни се в тихото огнище
подир толкоз лутане в света*

*и живота разглобен, разнищен
моите сълзи ще осветят.*

*Ти не знаеш с колко твърда мъка
моя път самотен е постлан,
в тези дни и нощи на разлъка
колко светъл плам е разпилян.*

*Виж ме — съща сред безброй промени,
виж ме — чиста в чиста светлина,
виж ме — първата и сетне — мене,
твоята и вечната жена!*

СЕИЗМОГРАФ НА СЪРЦЕТО

1

ОГРОМНИ ТЕЛЕСКОПИ прислушват вселената:
мирови катастрофи —
изгаснали слънца,
новородени планети,
скитници комети,
срещи, разминаване,
пълнолуние, затъмнение.
Метеор —
пламнал,
изгорял,
пръснал се на прах,
изчезнал...

Сеизмографи прислушват земята:
чувствителни —
трептят, бележат,
измерват земетръсите —
близки, далечни...
Иглата подскача,
счупва се —
катастрофални! —

Изчезнали градове,
изникнал остров,
пресъхнало езеро,
стопил се глетчер,
морето се дръпнало,
потънала планина,
в пустинята вода!

ТИ ВИЖДАШ ЧОВЕКА —

върви до тебе, работи, говори,
прилично облечен, пътува, чете,
а сам непроницаем, нечетим.

С кой уред ще прислушаш душата му?

С каква механика ще проникнеш
в небосвода на мечтите му.

Как ще прочетеш
метеорите в мисълта му?

Как ще изчислиш
изгрева на надеждата,
пълнолунието на страстта,
затъмнението на скръбта,
дълбочината на разочарованието?

Как ще измериш
оня катастрофален прилив на отчаянието,
който ще разруши брега на търпението,
ще разкъса телеграфните жици на нервите
и ще удави в собствената му кръв
това бедно
човешко сърце?

ВЕЧЕР,

ГРАД —

електрически, бетонен,
милионен.

Светлини, афиши, измами —
реклами, реклами, реклами...

Многохилядна тълпа,
хилядоустен шум,

сирени, свирки, звън.

Вестникопродавачи крещат:

Война!

Афери!

*Борсови операции!
Световна паника!
Поток от коли,
река от тела,
очи, зъби...*

*На тъмното небе
със светли букви
филмова реклама:
Ад! Ад! Ад!*

4

*ЛЕТЯЩ АВТОМОБИЛ —
черен, блестящ, луксозен.
Писък!*

*Момичето остава простряно на паважа.
Произшествие — ще кажат.
Черна тълпа зрители.
Движението спира
— за миг.*

*Социалните грижи са тук.
Обществената безопасност е тук.
Причината?
Виновният?*

*.....
Бледата, тънка
мъртва ръка
стиска —
малка, бяла,
мокра
кърпичка...*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.